

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประมวลได้ดังนี้

1. ความหมาย หลักการ และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียน
2. กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชน
3. แนวคิดในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา
4. บทบาทและความสำคัญของผู้ปกครองกับการศึกษาของบุตรหลาน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมาย หลักการ และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียน

1.1 ความหมายของคำว่า คุณภาพของโรงเรียน

จากการศึกษาความหมาย ของคำว่า คุณภาพของโรงเรียน สามารถนำมาพิจารณาแยกได้ 2 คำคือ คุณภาพ (Quality) และ โรงเรียน (School) จากการศึกษาการให้ความหมายของนักการศึกษา และนักวิชาการประมวลได้ดังนี้

สมศักดิ์ คลประสิทธิ์ (2541 : 14) ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพ หมายถึง ผลงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานที่ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการและได้รับมาตรฐานเป็นที่พอใจ

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542 : 158) ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพ หมายถึง การทำให้ลูกค้าพึงพอใจด้วยการทำให้ความต้องการและความหวังของลูกค้าได้รับการตอบสนอง

ทฤษฎี อุทัยรัตน์ (2542 : 23) ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพ หมายถึง ความพึงพอใจของสินค้าต่อสินค้าหรือต่อการบริการ

วารินทร์ สินสูงสุด (2542 : 19) ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพ หมายถึง ลักษณะหรือคุณลักษณะโดยรวมของสินค้า หรือบริการที่นำมาซึ่งความสามารถที่ตอบสนองความจำเป็นนั้น ๆ

ช่วงโชติ พันธุเวช (2544 : 36) ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพ หมายถึง ข้อกำหนดที่เป็นไปตามความต้องการ ความพึงพอใจและคุณค่าของลูกค้า

ดวงดาว ทองผ่อง (2545 : 16) ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะ พื้นฐานความเป็นเลิศ ความสมบูรณ์แบบ ความดีประจำบุคคลหรือสิ่งของหรือการบริการ ซึ่งแสดงถึงความมีมาตรฐานที่ตอบสนองความต้องการ สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าได้

สุสดี จงขวัญ (2548 : 24) ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพ หมายถึง การดำเนินงานของที่เป็นไปตามความต้องการของผู้รับบริการ

เทอร์เนอร์ (สุสดี จงขวัญ. 2548 : 23 ; อ้างอิงจาก Turner. 1993. **The handbook of project-based management : improving the processes for achieving strategic.** 160-163) ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพ หมายถึง ความเหมาะสม ตรงกับความต้องการของลูกค้า

แซลลิส (Sallis. 1993 : 24) ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพ หมายถึง ความเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด หรือตรงกับการรับรู้หรือความเห็นของผู้รับบริการ

จากความหมายของคำว่า คุณภาพ จะเห็นว่า นักการศึกษาหรือนักวิชานั้นมีความเห็นสอดคล้องกัน สรุปได้ว่า คุณภาพ หมายถึง การดำเนินงานที่เป็นไปตามความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ใช้บริการ

สำหรับคำว่า “โรงเรียน” จากการหาความหมาย มีดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 980) ให้ความหมายของคำว่า โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2554 : 10) ให้ความหมายของคำว่า โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่น

สรุปได้ว่า โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาของรัฐ หรือของเอกชน และสถานศึกษาที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่น

จากการศึกษาความหมายของคำว่า คุณภาพของโรงเรียน มีดังนี้

นงราม เศรษฐพานิช (2544 : 77) ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพของโรงเรียน หมายถึง ความมั่นใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณภาพด้านการจัดการของโรงเรียนว่ามีมาตรฐานตามที่คาดหวังทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

สุสดี จงขวัญ (2548 : 24) ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนมีสิ่งทีแสดงถึงการดำเนินงานที่เป็นไปตามความต้องการ หรือความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียน

อำรุง จันทวานิช (2547 : 54) ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนมีสิ่งทีจะแสดงถึงความสามารถในการจัดการศึกษา ได้แก่ มีผู้บริหาร และครูที่ทำงานเป็นระบบ ทั้งการวางแผน การปฏิบัติ และมีการติดตามผลที่เป็นขั้นตอน

สรุปได้ว่า คุณภาพของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาที่เป็นไปตามความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ใช้บริการ

1.2 หลักการของคุณภาพโรงเรียน

คุณภาพของโรงเรียน จากการศึกษา มีหลักการสำคัญรวบรวมได้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 8-9) ได้กำหนดหลักการและเงื่อนไขในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนไว้ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 ต้องครอบคลุมปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อคุณภาพ ได้แก่ ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บุคลากร ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดการ/การบริหาร กิจกรรมนักเรียน/นักศึกษา สัมฤทธิผลของผู้เรียน

ประการที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้รับรอง

ประการที่ 3 โรงเรียนเอกชนที่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาแล้วจะได้รับสิทธิประโยชน์ที่ทางราชการพึงจัดให้มากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 9) ได้กำหนดหลักการคุณภาพโรงเรียนต้องยึดประโยชน์ 7 ประการ ได้แก่

ประการที่ 1 โรงเรียนได้รับความนิยม ศรัทธา และมีผู้เข้าเรียนเพิ่มมากขึ้น

ประการที่ 2 มีความคล่องตัวและอิสระในการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น

ประการที่ 3 สามารถพัฒนาและประเมินตนเองได้อย่างจริงจังโดยอาศัยความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ประการที่ 4 นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพมากขึ้น

ประการที่ 5 กระบวนการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

ประการที่ 6 โรงเรียนเกิดความมุ่งมั่นพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลได้อย่างรวดเร็ว

ประการที่ 7 เป็นแบบอย่างในการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพให้แก่ภาครัฐได้

กรมวิชาการ (2545 : 13-15) ได้กำหนดหลักการสำคัญของโรงเรียนไว้ดังนี้ 1) เน้นการสร้างภาพพจน์แก่ผู้บริโภคน 2) เน้นการบริหารจัดการทั้งระบบของโรงเรียน 3) เน้นการสร้างภาพพจน์ที่ดียิ่งขึ้นแก่ผู้บริโภคน 4) มีจุดประสงค์เพื่อนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง 5) เน้นคุณภาพการออกแบบ กระบวนการทำงาน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน 6) เน้นความสำคัญของการสร้างความรู้ ทักษะ และความมั่นใจแก่

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง 7) ให้มีความสำคัญต่อการประสานสัมพันธ์ภายในทุกระดับ 8) ภาวะความเป็นผู้นำ และความเอาใจจริงเอาใจของผู้บริหารสถานศึกษาและการกระจายอำนาจ

จะเห็นได้มีความสอดคล้องกัน คุณภาพโรงเรียนเอกชน ต้องดำเนินตามหลักการและเงื่อนไขที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่กำหนดไว้ 3 ประการคือ ครอบคลุมปัจจัยหลักที่มีผลต่อคุณภาพ ส่วนกลางซึ่งเป็นต้นสังกัดเป็นผู้ดำเนินการ โรงเรียนที่ผ่านการรับรองอาจได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มมากขึ้น และผลที่คาดว่าจะได้รับคือ 1) ผู้ปกครองนักเรียนมีความศรัทธาโรงเรียนมากยิ่งขึ้น 2) ได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก 3) นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

1.3 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียน

นักการศึกษาและนักวิชาการให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพโรงเรียนไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 3) ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพโรงเรียนว่าเป็นการบรรลุผลในการสร้างและพัฒนาพฤติกรรม ความเป็นคนที่สมบูรณ์ทุกด้านให้แก่บุคคลผู้เรียนมีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนดไว้ มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมหรือผู้ใช้ผลผลิตนั้น

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2541 : 14-15) ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพโรงเรียนว่าเป็นสิ่งที่แสดงถึงผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่สามารถพัฒนานักเรียนที่ผู้ปกครองพึงพอใจ

นงราม เศรษฐพานิช (2544 : 71) ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพโรงเรียนว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่ดีได้ว่าเป็นความมั่นใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณภาพด้านการจัดการของโรงเรียนว่ามีมาตรฐานตามที่คาดหวังทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

สุสติ จงขวัญ (2548 : 24) ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียนเอกชนว่าเป็นสิ่งที่แสดงถึงการดำเนินงานของโรงเรียนที่เป็นไปตามความต้องการ หรือความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งสามารถวัดได้จากความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน

จะเห็นได้ว่า มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพโรงเรียนสอดคล้องกัน สรุปได้ว่า คุณภาพของโรงเรียนเอกชน เป็นการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนที่ตรงกับตามความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียน

1.4 แนวคิดในการศึกษาคุณภาพของโรงเรียนเอกชน

ในการศึกษาคุณภาพของโรงเรียนเอกชน ได้แนวคิดดังนี้

1. แนวคิดในการบริหารคุณภาพแบบมุ่งทั้งองค์กร (Total quality management) เป็นระบบการทำงานที่เน้นกระบวนการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพโดยการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous improvement) ในทุกส่วนของกิจกรรม มีหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 การมุ่งความสำคัญกับผู้รับบริการ (Customer focus)

ประการที่ 2 การปรับปรุงกระบวนการ (Process improvement)

ประการที่ 3 การให้ทุกคนได้มีส่วนรับผิดชอบ (Total improvement)

2. แนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (2546 : 23-24) หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 43 การบริหารและการจัดการศึกษาเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดไว้ในมาตรา 47 ว่า ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

3. แนวคิดจากผลการวิจัยเรื่อง แนวโน้มของการศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา ซึ่งกองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2539 : ก-ข) ได้สรุปถึงการศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาที่มีความน่าพึงประสงค์สูง และมีความเป็นไปได้สูง ที่จะทำให้โรงเรียนเอกชนดำรงอยู่ได้ก็คือ คุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย การรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมด้านวิชาการ มีการกระตุ้นให้เจ้าของโรงเรียนมีใจรักและหาวิธีการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ให้โรงเรียนเอกชนเป็นนิติบุคคล มีความเป็นสากล และให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทำหน้าที่เป็นหน่วยส่งเสริมการลงทุนทางการศึกษา

4. แนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษา สงบ ประเสริฐพันธุ์ (2543 : 27) ให้แนวคิดว่าคุณภาพโรงเรียนเป็นเรื่องที่กระทรวงศึกษากำลังปรับปรุงด้วยการปฏิรูปการศึกษา โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นกฎหมายแม่บทที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ซึ่งมีความจำเป็นที่โรงเรียนทุกโรงต้องให้ความสำคัญ แนวคิดของสมศักดิ์ ลินชะเวชญ์ (2542 : 157-158) คุณภาพของโรงเรียน คือ การทำให้ลูกค้าซึ่งได้แก่ผู้ปกครองพอใจ

จากแนวคิดดังกล่าว โรงเรียนเอกชนจึงต้องพัฒนาคุณภาพโดยจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการเป็นสำคัญ ต้องมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมของบุคลากรเป็นหลัก

1.5 แนวคิด ทฤษฎีที่แสดงถึงคุณภาพของโรงเรียนเอกชน

จากการศึกษาเอกสารของแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านสรุปไว้สอดคล้องกันว่า คุณภาพของโรงเรียนเอกชนดูได้จากผู้รับบริการ ซึ่งหมายถึง ผู้ปกครองนักเรียน เนื่องจากเป็นคนที่ตัดสินใจในการเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานของตนเอง โดยจากการประมวลตัวแปรที่บ่งบอกถึงคุณภาพของโรงเรียน ประมวลได้ดังนี้

การ์วิน (Garvin, 1988 : 49-50) มีความเห็นว่า คุณภาพโรงเรียนพิจารณาได้จาก 8 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 คุณสมบัติและความสามารถ (Performance) ด้านที่ 2 ลักษณะพิเศษ (Features) ด้านที่ 3 ความเชื่อถือและไว้ใจได้ (Reliability) ด้านที่ 4 ทำตามที่ประกาศหรือตกลงไว้กับผู้รับบริการหรือลูกค้า (Conformance) ด้านที่ 5 ความมั่นคงทนทาน (Durability) ด้านที่ 6 ความสามารถในการให้บริการ (Serviceability) ด้านที่ 7 มีความงาม สุนทรียภาพ (Aesthetics) ด้านที่ 8 มีชื่อเสียงเป็นที่ประจักษ์จนผู้รับบริการให้การยอมรับ (Reputation or perceived quality)

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2541 : 14-16) มีความเห็นสอดคล้องกับการ์วินว่า คุณภาพของโรงเรียนเอกชนพิจารณาได้จาก 8 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ความสามารถในการจัดการศึกษา (Performance) ด้านที่ 2 โรงเรียนมีลักษณะพิเศษ (Features) ด้านที่ 3 มีบุคลากรที่น่าเชื่อถือและไว้ใจได้ (Reliability) ด้านที่ 4 โรงเรียนสามารถทำตามที่ทำที่ประกาศหรือตกลงไว้กับผู้รับบริการหรือลูกค้า (Conformance) ด้านที่ 5 โรงเรียนมีสื่อการสอนที่มีคุณภาพ และมีอาคารความมั่นคงทนทาน (Durability) ด้านที่ 6 ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรม บริการ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน (Serviceability) ด้านที่ 7 โรงเรียนจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน (Aesthetics) ด้านที่ 8 โรงเรียนมีชื่อเสียงเป็นที่ประจักษ์จนต่อผู้รับบริการและหน่วยงาน (Reputation or Perceived Quality)

นงลักษณ์ นิ่มนวล (2547 : 5) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีคุณภาพของสถาบันการศึกษาของบุตร กำหนดกรอบคุณภาพของโรงเรียนไว้ 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน 2) ด้านการบริหารงานโรงเรียนและการบริการ 3) ด้านวิชาการ 4) ด้านการอบรมและการสร้างวินัย 5) ด้านตัวครู 6) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครอง 7) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

อรุณ จันทวานิช (2547 : 13-14) ได้เสนอมติแนวคิด องค์ประกอบเชิงระบบที่แสดงความเป็นโรงเรียนคุณภาพไว้ 14 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียนดี มีสังคมบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ 2) ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีอาชีพจำนวนเพียงพอ 3) ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนได้มาตรฐาน 4) หลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น 5) สื่อ/อุปกรณ์เทคโนโลยีทันสมัย 6) แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลาย 7) งบประมาณมุ่งเน้นผลงาน 8) การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 9) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 10) มีการบริหารจัดการที่ดีใช้โรงเรียนเป็นฐานเน้นการมีส่วนร่วม 11) การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพเป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารโรงเรียน 12) ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน มีพัฒนาการทุกด้านเป็น

คนดี คนเก่ง มีความสุข เรียนต่อและประกอบอาชีพได้ 13) โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน
14) โรงเรียนเป็นแบบอย่าง ให้ความช่วยเหลือชุมชนและโรงเรียนอื่น

สุสติ จงขวัญ (2548 : 7) ได้ทำการวิจัยกับโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนนทบุรี โดยศึกษากับตัวแปรที่แสดงถึงคุณภาพของโรงเรียน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ความสามารถในการจัดการศึกษา ด้านที่ 2 การจัดสิ่งจูงใจพิเศษ ด้านที่ 3 ความน่าเชื่อถือของบุคลากร ด้านที่ 4 การดำเนินการตามปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ด้านที่ 5 การใช้สื่อการสอนและอาคารสถานที่ ด้านที่ 6 การจัดบริการนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ด้านที่ 7 การจัดบรรยากาศในโรงเรียน ด้านที่ 8 ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน

จากแนวคิดและการศึกษางานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกัน ผู้วิจัยจึงได้นำมากำหนดกรอบตัวแปรที่แสดงถึงคุณภาพของโรงเรียนเอกชนในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 8 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ความสามารถในการจัดการศึกษา

ด้านที่ 2 การจัดสิ่งจูงใจพิเศษ

ด้านที่ 3 ความน่าเชื่อถือของบุคลากร

ด้านที่ 4 การดำเนินการตามปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน

ด้านที่ 5 การใช้สื่อการสอนและอาคารสถานที่

ด้านที่ 6 การจัดบริการนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน

ด้านที่ 7 การจัดบรรยากาศในโรงเรียน

ด้านที่ 8 ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน

1.6 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่สนับสนุนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน

จากการศึกษาแนวคิด และทฤษฎี ที่นำมากำหนดกรอบตัวแปรที่แสดงถึงคุณภาพโรงเรียนเอกชนในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 8 ด้าน รวบรวมได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ความสามารถในการจัดการศึกษา

ในด้านความสามารถในการจัดการศึกษา พอจะรวบรวมได้ดังนี้

สมศักดิ์ สินธุระเวชย์ (2542 : 217-218) เห็นว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพจะต้องมีความสามารถในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายชัดเจน มีบุคลากรที่ทำงานเป็นทีม ร่วมแรง ร่วมใจ มีการนิเทศติดตาม และมีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานที่กำหนด

อำรุง จันทวานิช (2547 : 54) สิ่งที่จะแสดงถึง โรงเรียนคุณภาพ คือ ความสามารถในการจัดการศึกษา ได้แก่ มีผู้บริหาร และครูที่ทำงานเป็นระบบ ทั้งการวางแผน การปฏิบัติการติดตามผลที่เป็นขั้นตอน

สรุปได้ว่า ความสามารถในการจัดการศึกษา เป็นสิ่งที่แสดงถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งมีความสำคัญต่อความสามารถในการจัดการศึกษา

ด้านที่ 2 การจัดตั้งจุดใจพิเศษ

จากผลการวิจัยของ ศุภดี จงขวัญ (2548 : 82) ผู้ปกครองเห็นว่า สิ่งที่จูงใจให้นำบุตรหลานมาเข้าเรียนเนื่องจากโรงเรียนเอกชนมีสิ่งจูงใจพิเศษที่ต่างจากโรงเรียนทั่ว ๆ ไป เช่น มีรถรับ-ส่งประจำ มีครูชาวต่างชาติซึ่งเป็นเจ้าของภาษามาสอน มีการสอนว่ายน้ำ มีสภาพแวดล้อมที่สวยงาม ส่งเสริมให้เด็กมีลักษณะพิเศษกว่าเด็กในโรงเรียนทั่วไป

ด้านที่ 3 ความน่าเชื่อถือของบุคลากร

ความน่าเชื่อถือของบุคลากรมีผลการวิจัยในเรื่องนี้ เช่น นงลักษณ์ นิ่มนวล (2547 : 71) พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากเกี่ยวกับเรื่องครูมีมารยาทและบุคลิกดีเป็นที่ยอมรับความเหมาะสมด้านวิทยุติของครูที่สอนในแต่ละชั้น และยังคำนึงถึงคุณวุฒิและประสบการณ์สูงของครูในการแก้ปัญหา อีกทั้งยังคาดหวังว่าครูจะทำให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

ด้านที่ 4 การดำเนินการตามปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน

อรุณ จันทวานิช (2547 : 51) เห็นว่า โรงเรียนคุณภาพต้องมีเป้าประสงค์ ซึ่งหมายถึงจุดหมายปลายทาง (Goal) อันเป็นเป้าหมาย (Target) ที่ชัดเจน ดังที่ วิลเลียม กลาสเซอร์ (William Glasser ; อ้างอิงจาก กรมวิชาการ 2545 : 177) โรงเรียนที่มีคุณภาพต้องดำเนินงานจนเกิดผลผลิตตรงตามปรัชญา ที่โรงเรียนตั้งไว้

ด้านที่ 5 การใช้สื่อการสอนและอาคารสถานที่

อรุณ จันทวานิช (2547 : 49) เห็นว่า โรงเรียนคุณภาพควรมีอาคารเรียน อาคารประกอบเหมาะสมต่อประโยชน์ใช้สอย มีพื้นที่สำหรับนักเรียนได้จัดกิจกรรมกีฬา กิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับครู และจากผลการวิจัยของนงลักษณ์ นิ่มนวล (2547 : 71) ผู้ปกครองเห็นว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพต้องทันสมัย ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น มีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

ด้านที่ 6 การจัดบริการนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน

จากผลการวิจัยของนงลักษณ์ นิ่มนวล (2547 : 71) ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเรื่อง ให้บริการข่าวสารโดยใช้สื่อต่าง ๆ และผลงานวิจัยของ ศุภดี จงขวัญ (2548 : 82) พบว่าสิ่ง ที่ผู้ปกครองพอใจกับโรงเรียนได้แก่ มีบริการน้ำดื่ม อาหาร ครูให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่ในทุกเรื่องเป็นอย่างดี

ด้านที่ 7 การจัดบรรยากาศในโรงเรียน

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2542 : 218-219) เห็นว่า บรรยากาศหรือสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งบ่งบอกถึงคุณภาพโรงเรียน คือ สะอาด เรียบร้อย สวยงาม ถูกสุขลักษณะ มีสิ่งแวดล้อมที่เป็นแหล่งความรู้ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน มีบรรยากาศที่ท้าทายทางปัญญา

จากผลการวิจัยของนางลักษณ์ นิ่มนวล (2547 : 71) พบว่า ผู้ปกครองให้ความสำคัญในการจัดสถานที่เป็นสัดส่วน ถูกสุขลักษณะ และเกิดประโยชน์ใช้สอยสูงเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ เรื่องของจำนวนห้องปฏิบัติการและห้องเรียนเพียงพอและทันสมัย ดังที่ อารุง จันทวานิช (2547 : 47-49) เห็นว่า โรงเรียนคุณภาพควรมีพื้นที่โรงเรียนเหมาะสม อาคารเรียน อาคารประกอบเหมาะสมต่อประโยชน์ใช้สอย มีพื้นที่สำหรับนักเรียนได้จัดกิจกรรมกีฬาและการพักผ่อนเหมาะสม เพียงพอ

ด้านที่ 8 ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน

จากผลการวิจัยของนางลักษณ์ นิ่มนวล (2547 : 70-71) พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเรื่องความมีชื่อเสียงด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน และเรื่องที่ได้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันระหว่างศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน ดังที่ อารุง จันทวานิช (2547 : 43) โรงเรียนคุณภาพองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยชี้วัดก็คือ โรงเรียนเป็นที่ชื่นชอบของชุมชน มีผู้บริหาร ครู และนักเรียนได้รับรางวัล

2. กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชน

2.1 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพโรงเรียนเอกชน เช่น หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 43 การบริหารและการจัดการศึกษาเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดไว้ในมาตรา 47 ว่า ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

2.2 นโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายการพัฒนาการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2553 (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 14) มีดังนี้

1. การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ขอให้ทุกส่วนราชการให้ความสำคัญในเรื่อง คุณภาพ โอกาส และการมีส่วนร่วมทางการศึกษา และร่วมขับเคลื่อนโดยพร้อมเพรียงกัน

2. โครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ขอให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไปเตรียมการให้เสร็จก่อนเปิดภาคเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้คุณภาพดีกว่าเดิม โดยยึดหลักภาคี 4 ฝ่าย ได้แก่ ครู กรรมการนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชนที่ต้องเข้ามาดูแล

3. จัดตั้ง “โรงเรียนดีประจำตำบล” จะนำร่องเขตพื้นที่การศึกษาระดับ 1 โรงเรียน 1 ตำบล โดยคัดเลือกโรงเรียนในกำกับของชุมชน ให้มีภาคีระหว่างชุมชน อบต. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลังจากนั้นจัดทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding : MOU) ร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับกระทรวงมหาดไทย และนายกเทศมนตรี โดยขอให้ นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก และยุทธศาสตร์ในการลดภาระความรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

4. พัฒนาการศึกษาระดับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญจะทำงานร่วมกับฝ่ายความมั่นคงภาคใต้ โดยการพัฒนาปอเนาะให้เข้มแข็ง ปรับปรุงหลักสูตรการสอนศาสนาในโรงเรียน เพื่อจะใช้การศึกษาสร้างสันติสุขและสมานฉันท์

5. สร้างแหล่งเรียนรู้ราคาถูก คือ กศน.ตำบล โดยร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยและ อบต. จะทำให้ครบทุกตำบลภายใน พ.ศ. 2553

6. จัดทำโครงการช่องการเรียนรู้ของครู (Teacher channel) เพื่อการพัฒนาคุณภาพครู ให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่วนโครงการช่องกวดวิชา (Tutor channel) ให้ทำต่อไปและให้นำไปไว้ในเว็บไซต์ด้วย

7. สร้างขวัญและกำลังใจครู จะดำเนินการผลักดันพระราชบัญญัติเงินวิทยฐานะ ปรับปรุงสิทธิประโยชน์ ขวัญกำลังใจให้เพื่อนครู จะจัดตั้งองค์การมหาชนเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตครู

8. สนับสนุนองค์ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เพื่อให้สนองต่อการแก้ไขปัญหา การขาดแคลนครูคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ โดยส่งเสริมให้สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา เป็นหน่วยงานหลักที่จะบูรณาการองค์ความรู้

2.3 ตารางสำคัญของโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ

"โครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพเป็นการให้มากกว่าที่รัฐธรรมนูญกำหนด" เป็นนโยบายที่รัฐบาลแถลงเป็นคำมั่นไว้ต่อรัฐสภา

คำว่า ฟรี 15 ปี คือ ฟรีตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และการศึกษาออกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ให้กับทั้งโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าเป็นโรงเรียนรัฐบาลค่าเล่าเรียนฟรี 100 เปอร์เซ็นต์ ส่วนโรงเรียนเอกชนรัฐจะจ่ายเงินช่วยเหลือมากขึ้น โดยผู้ปกครองจ่ายลดลงจากร้อยละ 40 เหลือเพียงร้อยละ 30 ถ้าเด็กคนไหนสละสิทธิ์จะมีใบประกาศเกียรติคุณให้ โดยเงินจำนวนนี้จะนำไปพัฒนาโรงเรียนที่ด้อยโอกาสพัฒนาถึง 600 โรงเรียนทั่วประเทศ

โดยในส่วนของงบประมาณที่รัฐช่วยเหลือนั้นมี 5 ส่วนด้วยกัน คือ ค่าเล่าเรียนแบบเรียน เสื้อผ้า ค่าอุปกรณ์การเรียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

โดยจะได้รับเงินสดไปจัดซื้อเอง 2 ส่วน คือ ค่าเสื้อผ้าและค่าอุปกรณ์การเรียน ทั้งนี้ โครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ จึงเป็นโครงการที่นอกจากสะท้อนให้เห็นความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษาและการลงทุนด้านปัญญา ยังเป็นโครงการที่ช่วยลดภาระของผู้ปกครอง และเปิดโอกาสให้เด็กไทยทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงเท่าเทียม โดยมีกำหนดการเปิดใช้คือ เมื่อเปิดภาคเรียนที่ 1/2552

วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สำหรับรายการหนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่ภาครัฐให้การสนับสนุน

สาระสำคัญของนโยบาย คณะรัฐมนตรีเห็นชอบงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2552 เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าเล่าเรียน (เพิ่มเติมสำหรับการศึกษาของเอกชน) หนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามแผนงานเสริมสร้างรายได้พัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงด้านสังคม โครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นค่านักเรียน 4,203,370,800 บาท ค่าอุปกรณ์การเรียน 1,531,983,800 บาท ค่าเครื่องแบบนักเรียน 3,158,678,100 บาท ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2,117,506,400 บาท รวมทั้งสิ้น 11,011,539,100 บาท ซึ่งในแต่ละรายการมีรายละเอียด ดังนี้

1. หนังสือเรียน คือ 1) ระดับก่อนประถมศึกษา ใช้หนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 2) ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ใช้หนังสือเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระทุกระดับชั้น โดยมีอัตราดังนี้

1.1	ก่อนประถมศึกษา	200.00	บาท/คน
1.2	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	483.20	บาท/คน
1.3	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	347.20	บาท/คน
1.4	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	365.60	บาท/คน
1.5	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	580.00	บาท/คน
1.6	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	424.00	บาท/คน
1.7	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	496.00	บาท/คน
1.8	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	739.20	บาท/คน
1.9	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	564.80	บาท/คน
1.10	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	560.00	บาท/คน
1.11	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	1,160.80	บาท/คน
1.12	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	805.60	บาท/คน
1.13	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	763.20	บาท/คน

2. ค่าอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นสำหรับนักเรียน ประกอบด้วย แบบฝึกหัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) สมุด ปากกา ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด เครื่องมือเรขาคณิต วัสดุฝึกเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบซีดี (ICT (CD)) สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และกระดาษ A4 สีเทียน ดินน้ำมัน ไร้สารพิษ สำหรับผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาในอัตรา ดังนี้

- 2.1 ก่อนประถมศึกษา 100 บาท/ภาคเรียน
- 2.2 ประถมศึกษา 195 บาท/ภาคเรียน
- 2.3 มัธยมศึกษาตอนต้น 210 บาท/ภาคเรียน
- 2.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย 230 บาท/ภาคเรียน

3. เครื่องแบบนักเรียน เครื่องแบบนักเรียน ประกอบด้วย เสื้อ, กางเกง และกระโปรง คนละ 2 ชุด/ปี ในอัตรา ดังนี้

- 3.1 ก่อนประถมศึกษา 300 บาท/คน
- 3.2 ประถมศึกษา 360 บาท/คน
- 3.3 มัธยมศึกษาตอนต้น 450 บาท/คน

3.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย 500 บาท/คน

3.5 อาชีวศึกษา 1,000 บาท/คน

กรณีนักเรียนมีชุดนักเรียนเพียงพอแล้ว สามารถซื้อเข็มขัด รองเท้า ถุงเท้า ชุดลูกเสือ/เนตรนารี/ยูวกาชาด/ชุดกีฬาได้ กรณีการจัดซื้อชุดนักเรียนที่ต่างไปจากชุดนักเรียนปกติและราคาสูงกว่าที่กำหนด วงเงินดังกล่าวอาจซื้อได้เพียง 1 ชุด

อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองมีสิทธิจะเลือกซื้อชุดนักเรียนของร้านค้าใดก็ได้ หรือจะรวมกลุ่มกันจ้างกลุ่มแม่บ้านในชุมชนตัดเย็บให้ก็ได้ เช่นเดียวกันกับอุปกรณ์การเรียน ผู้ปกครองจะเลือกซื้ออุปกรณ์ประเภทใดก็ได้ ไม่มีการบังคับ กระทรวงแก้ไขแนวทาง โดยจัดทำรายการแนะนำอุปกรณ์ที่ควรซื้อ โดยจะแบ่งจ่าย 2 ครั้ง

4. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น ประกอบไปด้วย 1) กิจกรรมวิชาการ 2) กิจกรรมคุณธรรม/ลูกเสือ/เนตรนารี/ยูวกาชาด 3) ทักษะศึกษา และ 4) การบริการสารสนเทศ/ICT

ทั้งนี้ ในการพิจารณากำหนดกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรม ต้องให้ภาคี 4 ฝ่าย (ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้แทนกรรมการนักเรียน) และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพิจารณา โดยที่ผลการพิจารณาต้องไม่เป็นการรอนสิทธิของเด็กยากจนและด้อยโอกาสที่พึงจะได้รับ สำหรับงบประมาณกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ต่อนักเรียน 1 คน มีดังนี้

4.1 ก่อนประถมศึกษา 215 บาท/ภาคเรียน

4.2 ประถมศึกษา 240 บาท/ภาคเรียน

4.3 มัธยมศึกษาตอนต้น 440 บาท/ภาคเรียน

4.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย 475 บาท/ภาคเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ตามนโยบายโครงการเรียนฟรี ได้แก่

1. นักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการสนับสนุนรายการหนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม

2. นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน เนื่องจากได้รับการสนับสนุนหนังสืออุปกรณ์การเรียน และเครื่องแบบนักเรียนครบทุกคน

3. สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ผู้ปกครองนักเรียนได้รับการบรรเทาภาระค่าครองชีพ เนื่องจากลดค่าใช้จ่ายในเรื่อง หนังสือแบบเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สามารถนำเงินส่วนนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันในเรื่องอื่นๆ ได้ เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจได้อีกทางหนึ่ง

3. แนวคิดในการประกันคุณภาพสถานศึกษา

3.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 2) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้น จะให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 10) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนวทางปฏิบัติใด ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้รับบริการทางการศึกษา คือ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และรัฐ ว่าการดำเนินงานของการศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดนั้นจะทำให้ผลผลิตของการศึกษามีคุณภาพคุณลักษณะที่พึงประสงค์

วารินทร์ สิ้นสูงสุด (2543 : 165) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality assurance) หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนมีแนวทางจัด และพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการ นโยบาย จุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐและโรงเรียนได้ปฏิบัติแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพทางการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคนและทุกคน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : ก-7) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้บริโภครโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา

รุ่ง แก้วแดง (2543 : 9) การประกันคุณภาพการศึกษา คือ การประกันการเรียนรู้ของผู้เรียนการประกันคุณภาพทางการศึกษาเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายเพื่อการเรียนรู้อย่างมี

ความสุขสะท้อนความเป็นท้องถิ่นจะต้องมีการประกันว่าเด็ก ๆ มีมาตรฐานการเรียนรู้ที่ดีเทียบได้ในระดับสากลและสอดคล้องกับโลกของความเป็นจริงในตลาดแรงงานด้วยเช่นกัน

สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์ (2544 : 4) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษาทุกระดับประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

จากการที่นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ในปัจจุบันได้มีการกล่าวถึง เรื่องของคุณภาพในทุก ๆ หน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชนหรือภาครัฐ ประชาชนเริ่มที่จะสนใจและมีทางเลือกมากขึ้นในการรับบริการหรือการรับเลือกสินค้าผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ เพื่อให้ตรงตามความต้องการของลูกค้ามากยิ่งขึ้น หากผู้ผลิตยังไม่มี ความตระหนักในเรื่องของคุณภาพแล้ว โอกาสที่จะแข่งขันหรืออยู่รอดนั้นก็ยิ่งน้อยลงไปด้วย เมื่อพิจารณาทางด้านวงการศึกษาก็พบว่า หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาโดยตรง หรือจะเรียกว่าเป็นหน่วยผลิตนั้น ได้แก่ สถานศึกษา ผลผลิตของสถานศึกษาก็คือ ผู้เรียน ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ เพื่อให้ได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองและผู้เรียนให้มากที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 12-18) ได้กล่าวถึง แนวการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality assurance) เป็นทรัพย์สินทางวิชาการที่วงการศึกษายืมจากวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม และนำเข้ามาใช้เพื่อการบริหารและจัดการเชิงคุณภาพในทางอุตสาหกรรม โดยเริ่มจากระบบการบริหารและจัดการคุณภาพที่เน้นการตรวจจับ (Detection) อันได้แก่ การตรวจสอบคุณภาพ (Quality control) ทั้งสองกิจกรรมนี้เน้นพัฒนาความแม่นยำของเครื่องมือ และประสิทธิภาพของเทคนิคที่ใช้ในการตรวจจับความผิดที่เกิดขึ้นซึ่งจุดอ่อนของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบนี้คือ เป็นการลงมือกระทำหลังจากผิดพลาดหรือปัญหาได้เกิดขึ้นแล้ว ต่อมาในสองทศวรรษหลังจึงมีการพัฒนาระบบการบริการและการจัดการเชิงคุณภาพที่เน้นการป้องกันก่อนความผิดจะเกิดขึ้น (Preventive) อันได้แก่ การประกันคุณภาพ และการจัดการเชิงคุณภาพทั้งระบบ (Total quality management หรือ

TQM) ซึ่งเป็นกิจกรรมหรือการปฏิบัติทั้งหมดที่เป็นระบบ และมีการวางแผนล่วงหน้าเป็น สิ่งจำเป็น ที่จะสร้างความมั่นใจในระดับหนึ่งว่า สินค้าหรือบริการหนึ่ง ๆ จะมีคุณภาพตาม ข้อกำหนดที่ได้วางไว้ ซึ่งถ้ามีการนำหลักการของการประกันคุณภาพมาใช้ในบริบทของการศึกษา จะทำให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม เกิดความมั่นใจในการดำเนินการของสถานศึกษาที่จะพัฒนา นักเรียน คือ ผลผลิตทางการศึกษา ให้มีคุณภาพเป็นไปตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมต่อไป

กรมวิชาการ (2545 : 3) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่จะต้อง บริหารจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยมีการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่เสริมและ ผลักดันให้กระบวนการทำงานในทุกระดับและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันเป็น ระบบมุ่งหน้าไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการและวิธีการบริหาร และการจัดการคุณภาพ (Quality management) สมัยใหม่ที่เน้นการสร้าง ความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มี คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยที่ความมั่นใจนั้นต้องอยู่บนรากฐานของหลักวิชา ข้อเท็จจริง หลักฐานเชิงประจักษ์และความสมเหตุสมผลเป็นสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะเป็นหน่วยงาน ที่มีหน้าที่โดยตรงที่จะสร้างความมั่นใจ ในด้านคุณภาพการศึกษา จึงได้ประกาศนโยบายประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาไทย ให้มีมาตรฐานเป็นเลิศ โดยมีหลักการสำคัญของการประกันคุณภาพทางการศึกษา 3 ข้อ (สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 14-15) ดังนี้

1. รัฐกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหาร งานวิชาการ งานงบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรในจังหวัด และสถานศึกษาทุกระดับ และทุกประเภท
2. รัฐสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วม รับผิดชอบในการจัดการศึกษา
3. โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อนักเรียน ผู้ปกครอง มาตรฐาน การศึกษาที่กำหนด และผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา

3.3 แนวคิดและหลักการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 104-105) กล่าวถึงแนวคิด และหลักการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ว่า จากความหมายของการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการ จัดการที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินงานในลักษณะของการผสมผสานระหว่าง

กระบวนการบริหารกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา สะท้อนให้เห็นว่าการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษามีแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการป้องกัน เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษา มีประสิทธิภาพให้ได้ผลผลิตอันได้แก่ ผู้เรียนที่มีคุณภาพ

แนวคิดของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของการป้องกัน ได้ผนวกแนวคิดจากระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ กับแนวคิดของ ระบบการประเมินผลภายในที่ยึดติดกับการทำงานตามปกติ (Built-in evaluation system) ที่อาศัย การทำงานแบบวงจรเดมมิ่ง (PDCA) กล่าวคือ

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีระบบประกันคุณภาพ โดยมีกระบวนการดำเนินงาน ที่เป็นกลไกสำคัญอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการหรือแนวปฏิบัติที่จะนำการศึกษา เข้าสู่คุณภาพที่มุ่งเน้นเรื่องการกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิต กระบวนการ และปัจจัย รวมทั้งทำ แผนแม่บทและแผนปฏิบัติการที่มุ่งการนำโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐาน

2. การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการ ดำเนินงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาที่มุ่งเน้น

2.1 การดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ และติดตามประเมินความก้าวหน้าของ โรงเรียนรวมทั้งจัดทำรายงานของโรงเรียนต่อประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นลักษณะ การติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียนโดยโรงเรียนเอง

2.2 การนิเทศเพื่อสนับสนุน ช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 มาตรการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มุ่งเน้น

3.1 การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพในภาพรวมหรือการประเมินคุณภาพ การศึกษา

3.2 การเตรียมโรงเรียนเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

นอกจากแนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาแล้ว แนวคิดที่ผสมผสานไว้ ในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอีกแนวหนึ่ง คือ วงจรการทำงานแบบ PDCA เมื่อพิจารณา รายละเอียดของแนวคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่าแนวคิดของระบบการประกันคุณภาพการศึกษากับ แนวคิดหรือหลักการบริหารตามวงจร PDCA มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันและมีลักษณะการ

ดำเนินงานที่อาศัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้สำเร็จ รวมทั้งมีการปรับปรุงและตรวจสอบความก้าวหน้าตามจุดหมายหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสถานศึกษาหรือหน่วยงานในพื้นที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไปได้

3.4 ความสำคัญและสาเหตุที่ต้องมีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 49 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

จากสาระในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ถึง มาตรา 51 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 23-24) ดังนี้

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน

คุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา หรือคณะกรรมการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

3.5 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นกลไกสำคัญอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality control) การควบคุมคุณภาพเป็นองค์ประกอบที่กำหนดขึ้นเพื่อกำหนดสิ่งที่คาดหวัง และแนวทางที่จะไปถึงสิ่งที่คาดหวังนั้น ๆ ซึ่งองค์ประกอบของการควบคุมคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย

1.1 การกำหนดมาตรฐาน เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งมักจะกำหนดในรูปของมาตรฐานการศึกษา ซึ่งโดยทั่วไปนั้นจะแยกออกเป็น 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านปัจจัย มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านผลผลิต ตลอดจนการจัดทำแผนแม่บท และแผนปฏิบัติการที่มุ่งการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐาน

1.2 การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐาน เป็นขั้นตอนของการยกระดับคุณภาพของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐาน ในขั้นตอนนี้ขณะที่สถานศึกษาได้พัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่มาตรฐาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความช่วยเหลือ เช่น การนิเทศ ติดตาม การดำเนินการของโรงเรียนหากพบข้อบกพร่องโรงเรียนต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงโดยเร็ว และหากเกินความสามารถของโรงเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความช่วยเหลือเช่นกัน

1.3 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (Internal audit or Internal school review) เป็นขั้นตอนที่นำสิ่งที่สถานศึกษาได้ปฏิบัติไปแล้วกลับมาตรวจสอบ ทบทวน ซึ่งอาจใช้วิธีการประเมินตนเอง หรือสถานศึกษาอื่นๆ มาช่วยประเมินให้ หลังจากนั้นก็นำผลการประเมินดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อหาจุดเด่นและจุดด้อย เพื่อจะได้นำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดจุดที่พัฒนาของโรงเรียน โดยการแก้ไขจุดด้อย และเสริมจุดเด่น โดยใช้กระบวนการนิเทศ ติดตาม กำกับช่วยเหลือ

1.4 การประเมินคุณภาพการศึกษา (Quality assessment) เป็นองค์ประกอบสุดท้ายของระบบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีกิจกรรมสำคัญๆ คือ การเก็บข้อมูลในแต่ละตัวบ่งชี้และมาตรฐานแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ เพื่อลงข้อสรุปว่าตัวบ่งชี้และมาตรฐานใดอยู่ในระดับที่น่าพอใจหรือไม่พอใจ รวมทั้งจัดทำรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนเสนอต่อประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลจากการประกันคุณภาพนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานในปีต่อ ๆ ไป และการเตรียมโรงเรียนเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

3.6 การประกันคุณภาพภายในตามสาระบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

จากความจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาของคนไทย จึงได้มีสาระบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในไว้ดังนี้

หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มีสาระบัญญัติไว้ว่าให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 47) โดยให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (มาตรา 48) สาระบัญญัติดังกล่าว เป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นแก่พ่อแม่และประชาชนว่าลูกหลานจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

ระบบการประกันคุณภาพภายในจะทำให้สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานที่มีเป้าหมายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยในการดำเนินงานตามแผนเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายนั้น ก็จะต้องมีการประเมินคุณภาพภายในหรือการประเมินตนเองเพื่อตรวจสอบและพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามเป้าหมายอยู่ตลอดเวลา

4. บทบาทและความสำคัญของผู้ปกครองกับการศึกษาของบุตรหลาน

โลกปัจจุบันในศตวรรษใหม่ที่จะมาถึง มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลเมื่อเทียบกับโลกในศตวรรษก่อน ๆ ครอบครัวและเด็ก ๆ จะต้องเผชิญกับโลกยุคใหม่ ต้องปรับตัวและพัฒนาคนให้มีความสามารถ มีความพร้อมที่จะรับมือกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป อย่างมากมาย ครอบครัวมีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาเด็ก เด็กจะเติบโตมีคุณภาพชีวิต และ บุคลิกภาพเช่นไร ส่วนหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับสภาพครอบครัว และวิธีการอบรมเลี้ยงดูจากบุคคล ในครอบครัวเป็นสำคัญ เพราะ

นอกจากครอบครัวจะถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมโดยสายเลือดแล้วยังทำหน้าที่ดูแลเด็กตั้งแต่แรกเกิด จนเติบโตพึ่งตนเองได้ เป็นแบบอย่างที่หล่อหลอมความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรม ตลอดจนจิตสำนึกความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังค่านิยม ความรัก และ คุณค่าของการมีชีวิต รวมตลอดถึงเป็นแหล่งสำคัญที่เด็กได้เรียนรู้ภาษาและพัฒนาทักษะ ในการดำเนินชีวิต (นภเนตร ชรรณาวร. 2540 : 1)

บทบาทของครอบครัวกับการศึกษา (Family and education) จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นับเป็นกฎหมาย แม่บททางการศึกษาระดับแรกของไทยที่ได้กำหนดสาระที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาไว้หลายมาตรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข (มาตรา 6) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 8) การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (มาตรา 22) การให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการเสริมสร้าง การเรียนรู้ที่บ้าน ที่โรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่าง (มาตรา 24) และการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา (มาตรา 40) กล่าวคือ การที่สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ตกอยู่ในสภาวะที่ต้องเผชิญกับความหลากหลายและซับซ้อนซับซ้อนได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงหรือเสถียรภาพของสถาบันหลักทางสังคมอัน ได้แก่ ครอบครัว โดยทำให้สมาชิกของครอบครัวไทยต่างต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับความคิดและความกดดันต่างๆ ทั้งจากภายในและ ภายนอกครอบครัวมากขึ้นตามลำดับหลายครอบครัวก็สามารถปรับตัวได้ แต่บางครอบครัวก็ไม่อาจกระทำได้ ถึงแก่อาการ “แตกแยกและล่มสลาย” (จรรยา สุวรรณทัต. 2537 : 2) หน้าที่ของครอบครัวกับการศึกษาการศึกษาในฐานะที่เป็นองค์กรถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ ค่านิยม และ วัฒนธรรมระหว่างคนรุ่นต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องทำหน้าที่ในการเตรียมและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักในศักยภาพของตนเองเพื่อสวมบทบาทอันมีประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

ขณะเดียวกัน ก็จำเป็นต้องทบทวนหน้าที่ของสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ที่มีอยู่ โดยเริ่มต้นจากสถาบันการศึกษา ขึ้นพื้นฐาน อันได้แก่ ครอบครัว ก่อนที่จะขยายขอบเขตออกไปจนครอบคลุมสังคมทุกส่วนหน้าที่ในฐานะผู้ให้การศึกษาการศึกษาเริ่มต้นตั้งแต่แรกเกิด ครอบครัวถือเป็นสถาบันหลัก ในการวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตเพราะเป็นหน่วยแรกที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ตั้งแต่เริ่มมีปฏิสนธิไปจนถึงวัยรุ่น จากงานวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางมองของมนุษย์ แนช (Nash. 1997) พบว่า เซลล์ประสาท (Nerve cell) ในสมองของมนุษย์เริ่มพัฒนาตั้งแต่ ตัวอ่อนในครรภ์ (Human embryo) มีอายุได้เพียง 10-12 สัปดาห์เท่านั้น

เมื่อทารกคลอดออกมา สมอของทารกประกอบไปด้วยเซลล์ประสาท เป็นจำนวนนับพันๆ ล้านเซลล์เลยทีเดียว นักวิทยาศาสตร์เชื่อว่า ในช่วงขวบปีแรกของชีวิต สมอของทารกจะมีการเชื่อมโยงเซลล์ประสาทต่างๆ เหล่านี้เข้าด้วยกัน ถ้าเซลล์ประสาทเซลล์ใดไม่ได้รับการกระตุ้น เซลล์ประสาทเหล่านั้นก็จะถูกกำจัดออกไป นักวิจัยจากคณะแพทยศาสตร์ แห่งวิทยาลัย เบเลอร์ (Baylor) เมืองฮุสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา แนช (Nash, 1997) พบว่า เด็กที่ไม่ได้รับการส่งเสริมด้านการเล่นหรือไม่ได้รับการ โอบกอดหรือสัมผัสจากพ่อแม่หรือคนเลี้ยงจะมีพัฒนาการทางสมองต่ำกว่าเกณฑ์ปกติประมาณ 20-30%

สรุปได้ว่า เด็กต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่หรือคนเลี้ยงตั้งแต่ แรกเกิด โดยการให้ความรัก การโอบกอด สัมผัส พูดยุข และเล่นกับเด็ก (Early stimulation) เพื่อสมอง ของเด็กจะได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ โดยที่ระยะเวลาของการพัฒนา สมอคือ ในช่วง1-3 ปีแรกของชีวิต (นภเนตร ธรรมบวร. 2540 : 3) หน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูเนื่องจากครอบครัวถือเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคม ที่ทำหน้าที่ ทั้งการสร้างสรรค์และสะท้อนจุดแข็ง และจุดอ่อนของ โครงสร้างสังคมที่ใหญ่กว่าขณะเดียวกัน ครอบครัวก็ทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการสร้างสังคม กล่าวคือ ครอบครัวเป็นหน่วยแรกที่เกิดกระบวนการการสร้างพฤติกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม ประสบการณ์ภายใน ครอบครัวมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการหล่อหลอมค่านิยม พิศนคติ ความเชื่อ และบุคลิกภาพของบุคคล ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมโดยรวม ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูเด็กภายในครอบครัว จึงถือว่ามีค่ามากการเลี้ยงดูที่มีการสัมผัส มีความผูกพันใกล้ชิด มีความรัก ความอบอุ่น จะส่งเสริมพัฒนาการสมองลูก และในทางตรงข้ามการเลี้ยงดูที่ทำให้เกิดความเครียด ความกังวลหรือถูกทำร้ายก็จะยับยั้งการเจริญเติบโตและพัฒนาการของสมองลูกทำให้ลูกไม่มี ประสิทธิภาพในการเรียนรู้และเป็นบุคคลที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเสียดายมาก เพราะสมองลูกเกิดมาพร้อมที่จะเรียนรู้ พร้อมทั้งจะมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะฉลาด แต่ขาดปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเท่านั้นสิ่งแวดล้อมยังมีส่วนช่วยให้ลูกเป็นคนดี ชื่อสัตย์ มีจริยธรรม มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นอีกด้วยสิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึงการเลี้ยงดูจากครอบครัว คือ พ่อ แม่ ที่เป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับลูก สร้างให้ลูกมีอิคิว หรือความสามารถในการพัฒนาอารมณ์ เพราะบุคคลที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตไม่ได้ขึ้นอยู่กับความฉลาดทางวิชาการ หรือ อีคิวเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมีทักษะหรือความสามารถในการพัฒนาอารมณ์ หรืออีคิวด้วยในการอบรมเลี้ยงดูลูก พ่อและแม่ควรมีบทบาทร่วมกันในการอบรมเลี้ยงดูลูกอย่างใกล้ชิด พ่อแม่จำเป็นต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก เพราะลูกเรียนรู้มากที่สุดจาก เหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่อยู่รอบตัว พ่อแม่จำเป็นต้องเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของลูก โดยเปิดโอกาสให้ลูกได้รู้จักวิธีแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ขณะเดียวกันต้องช่วยให้ลูกตระหนักถึง ทางเลือกชีวิต

จรรยา สุวรรณทัต (2537 : 4) กล่าวว่า พ่อและแม่ควรมีบทบาท ร่วมกันในการอบรม เลี้ยงดูลูกอย่างใกล้ชิด พ่อมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง แนวคิดแบบสมัยใหม่ที่เห็นว่า พ่อมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเด็ก 3 ประการ คือ 1) การพัฒนาเด็กให้มีเอกลักษณ์ทางเพศที่เหมาะสม 2) พัฒนาด้านการเรียนของเด็ก และ 3) พัฒนาจริยธรรมของเด็ก

สรุปได้ว่า การเสริมสร้างศักยภาพของสมองลูกให้มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัยที่ต้องเอื้ออำนวยซึ่งกันและกัน คือ ปัจจัยภายใน หรือกรรมพันธุ์ ที่เป็นตัวกำหนดขั้นตอนการเจริญเติบโตของสมอง โครงสร้างของสมอง และการทำงานของสมองลูกตั้งแต่เป็นทารก อยู่ในครรภ์กับปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมและวิธีการเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีผลต่อการพัฒนาสมองของลูกตั้งแต่เป็นทารกในครรภ์ จนกระทั่งหลังคลอดแลเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ทั้ง 2 ปัจจัย ที่กล่าวมาเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาสมองลูกให้เติบโตเป็นคนดี คนฉลาด รอบรู้ สามารถ แก้ไขเหตุการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขหน้าที่ในการมีส่วนร่วมของครอบครัวด้านการศึกษาเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนจำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อ ผลประโยชน์ของเด็กและการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษามีส่วนร่วมของพ่อแม่ด้านการศึกษาไม่เฉพาะต่อความสำเร็จทางการเรียนของเด็กเท่านั้น แต่ยังส่งผล ต่อการประสบความสำเร็จในชีวิตของเด็กอีกด้วย เด็กที่พ่อแม่มีส่วนร่วมด้านการศึกษา นอกจากจะประสบความสำเร็จด้านการเรียน กล่าวคือ ได้คะแนนดีขึ้น มาโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทำการบ้านเสร็จเรียบร้อยตามกำหนดเวลา และมีโอกาสเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นแล้ว ยังพัฒนาทัศนคติทางบวกต่อตนเองด้วย (นภเนตร ธรรมบวร. 2540 : 6) ในประเทศไทยรูปแบบการมีส่วนร่วมของครอบครัวด้านการศึกษา จะเห็นได้ชัดเจนในระดับปฐมวัยโดยเฉพาะชั้นเด็กเล็ก และชั้นอนุบาล ซึ่งพ่อแม่มักมีส่วนร่วมใน กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอในระดับมัธยมศึกษาพ่อแม่สามารถมีส่วนร่วม ในการศึกษาของลูกได้เช่นกัน อาทิ ดูแลเด็กในเรื่องการบ้าน ส่งเสริมให้เด็กได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมพิเศษต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น กำหนดตารางเวลาในการดูโทรทัศน์และเล่นวิดีโอเกมส์พบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครู เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก สมัครเป็นสมาชิกสมาคมครู ผู้ปกครอง รวมตลอดถึงช่วยเด็กในการวางแผนการเรียนต่อในระดับสูงหรือวางแผนเกี่ยวกับอาชีพ เป็นต้น

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของ ครอบครัวในการศึกษา (Family involvement in education) เป็นอย่างมาก โดยในแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงการศึกษาสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2541-2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 28) ได้มีส่วนหนึ่งของเป้าหมายที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน กล่าวคือ ทั้งโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีหน้าที่ต้องทำงานร่วมกัน เพื่อสนับสนุน การเรียนรู้ของนักเรียนผู้ปกครองคือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนของเด็ก เมื่อเด็กอยู่ที่บ้านกล่าวคือ ผู้ปกครองนั้นเป็น

บุคคลซึ่งจะได้รับผลการเล่าเรียนของเด็กในโรงเรียน ถึงแม้ไม่มีความรับผิดชอบในกิจการของโรงเรียนก็ตาม แต่ผลของการศึกษาของนักเรียน ในโรงเรียนมักจะตกไปอยู่กับผู้ปกครอง เพราะฉะนั้นผู้ปกครองจึงเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับ กิจการของโรงเรียนในขั้นสุดท้าย

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของครอบครัวด้านการศึกษา นอกจากจะเป็น ผลดีกับเด็กแล้วยังเป็นผลดีต่อตัวพ่อแม่ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ พ่อแม่ได้ตระหนักถึงบทบาท และความสำคัญของตนที่มีต่อการศึกษาของเด็ก เมื่อผู้ปกครองได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแล้ว เด็กจะเรียนรู้ได้อย่างดีเยี่ยม เป็นผลให้ผู้บริหารโรงเรียนต่างมุ่งส่งเสริม ให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นเรื่อย ๆ ทางเลือกของครอบครัวด้านการศึกษา (Family choice in education) (จรรยา สุวรรณทัต. 2537 : 4) การศึกษาเป็นสิทธิที่ทุกคนพึงได้รับ แต่การตัดสินใจของแต่ละครอบครัว ก็เป็นสิ่งกำหนดว่า เด็กแต่ละคนควรจะได้รับการศึกษาเช่นไร และในรูปแบบใดทั้งนี้ โดยขึ้นอยู่กับ สภาพเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว รวมตลอดถึงค่านิยม ทัศนคติ และความเชื่อต่างๆ ของครอบครัวการมีทางเลือกทางการศึกษาที่หลากหลายช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิด การแข่งขัน ขณะเดียวกันก็เป็นการพัฒนามาตรฐานของโรงเรียนด้วยทางเลือกของครอบครัว ด้านการศึกษา ถือเป็นการเปิดโอกาสให้พ่อแม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาของเด็ก เพราะพ่อแม่ถือเป็นบุคคลที่เข้าใจความต้องการและความสนใจของเด็กมากที่สุดแต่ทั้งนี้ทั้งนั้นควรคำนึงถึงหลักพัฒนาการ ระดับอายุและสิทธิของเด็กด้วย กล่าวคือ เมื่อเด็กโตขึ้นและสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง พ่อแม่จำเป็นต้องให้โอกาสเด็กได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย

การตัดสินใจเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง

การเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองมีองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยอยู่หลายประการ ซึ่งมีความเกี่ยวกับการดำเนินการด้านบริหารจัดการของโรงเรียนในงานต่าง ๆ ดังที่มึนักการศึกษาหลายคนได้กล่าวไว้ดังนี้

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2526 : 18) ได้กำหนดภารกิจที่สำคัญของโรงเรียน คือ การให้บริการทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ผู้บริหารต้องมีจุดมุ่งหมายในการบริหารการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย คือ ผลผลิตของโรงเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม

กรรณิการ์ ภิญญาคง (2539 : 12) กล่าวถึงโรงเรียนที่ดีพอสรุปได้ดังนี้ โรงเรียนที่ดีเป็นที่ปรารถนาของผู้ปกครอง คือ โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาได้ครบถ้วน ได้มาตรฐานคุณภาพ การศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองของสังคม และชุมชนอย่างมีคุณภาพ

นวลอนงค์ นวลเขียว (2537 : 17-18) ได้รวบรวมคุณสมบัติของโรงเรียนที่ปรารถนาไว้ดังนี้

1. มีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิบัติกับนักเรียน ความรู้ และสังคม

- เพิ่มเติม
2. ไม่สอนเพียงให้เด็กมีความรู้เพื่อศึกษาต่อเท่านั้น ต้องให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
  3. ต้องสอนให้นักเรียนรู้จักตนเองและรู้จักพัฒนานาบุคลิกภาพของตนเอง
  4. ส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่สอนให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นกลุ่มได้
  5. ต้องแสดงถึงความเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล
  6. ต้องส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์
  7. ยอมรับและจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้สนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล
  8. ต้องให้นักเรียนสามารถนำความรู้จากโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน
  9. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนในชั้นเรียนด้วย
  10. ต้องถือว่าการประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน ไม่ใช่ขั้นสุดท้ายของการเรียนการสอน
  11. ต้องยอมรับว่าความต้องการของนักเรียนแตกต่างกัน เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางบ้านและชุมชน โรงเรียนต้องถือเป็นความรับผิดชอบที่จะสนองความต้องการเหล่านั้น
  12. ใช้เวลาของครูและนักเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน
  13. โรงเรียนต้องมีขนาดพอเหมาะและดูแลให้ห้องเรียนสามารถให้โอกาสเกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดแก่นักเรียน
  14. ต้องสนใจปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการเลื่อนชั้นและการย้ายโรงเรียนของนักเรียน
  15. ต้องสามารถใช้บุคลากรอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
  16. ต้องไม่สอนเด็กยัดมันแต่ในชั้นเรียน โรงเรียนเท่านั้น เพราะผู้เรียนอาจเรียนรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ
  17. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ
- รัตนา ดวงแก้ว (2551 : 19-20) ได้เสนอแนะวิธีเลือกโรงเรียนอนุบาลให้บุตรไว้

6 ขั้นตอน คือ

1. คำนวณสัดส่วนระหว่างจำนวนนักเรียนต่อจำนวนครู สัดส่วนที่เหมาะสมที่สุดคือ ครู 1 คน ต่อเด็กทั้งหมด 8 คนใน 1 ห้องเรียน และถ้ายึดหยุ่นก็ไม่ควรมีนักเรียนมากกว่า 16 คน ถ้าจะมีนักเรียนมากกว่า 16 คน จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
2. ดูลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนที่เลือกอาจจะไม่เหมาะสมกับเด็ก แต่อย่างไรก็ตามโรงเรียนควรจะสะอาดเรียบร้อยได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดี มีมุมสงบที่เด็กๆ สามารถมองดูภาพจากหนังสือหรือจินตนาการ มีสนามเด็กเล่นที่เครื่องสนามเพียงพอ มีที่เก็บของใช้ส่วนตัวเด็ก นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องมีอุปกรณ์ของเล่นที่เหมาะสมและเพียงพอ

3. สังเกตครูและพี่เลี้ยง โดยทั่วไปแล้ว หากเพื่อนไปเยี่ยมชมโรงเรียนใดก็ตามแล้ว เห็นครูใช้เวลาส่วนใหญ่ พูดคุยกัน ตีความแฟก้น นั้นแสดงว่าครูเหล่านั้นไม่ได้ให้ความสนใจกับ เด็กๆ มากนักหรือเมื่อมีนักเรียนถามคำถาม ครูไม่สนใจที่จะตอบคำถามของนักเรียนนั้นจริงๆ แต่ตอบ เพื่อให้พ้นๆ ไปเท่านั้น หรือเวลาที่นักเรียนได้รับอุบัติเหตุ เช่น หกล้ม หัวเข่าถลอก ครูได้มีความกระตือรือร้นเอาใจใส่ แสดงความเห็นอกเห็นใจเด็กๆ หรือไม่ และครูได้ใช้ประโยชน์กับการเรียนการสอนบ้างไหม หรือครูยังยึดติดกับแนวการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลเท่านั้น สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญ ที่พ่อแม่ต้องคอยสังเกตครูที่มีความเหมาะสมกับเด็กอนุบาลจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เล่นกิจกรรมอิสระ และต้องไม่บังคับเด็กที่เจ็บบให้แสดงออก เช่นเดียวกับครูต้องไม่ยึดยึดกิจกรรมมาให้เด็กตลอดเวลา เพราะว่่านักเรียนควร ได้มีโอกาสที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของตัวเอง

4. ศึกษาปรัชญาของโรงเรียน ถ้าผู้ปกครองไปโรงเรียนใดแล้วถามผู้บริหารว่ามีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาเด็กอนุบาล แล้วผู้บริหารไม่เข้าใจว่าผู้ปกครองหมายความว่าอย่างไร นั้นแสดงว่าผู้ปกครองจะกำลังมาโรงเรียนผิด แต่ถ้าผู้ปกครองอยากได้ ข้อมูลมากกว่านี้ ผู้ปกครองควรถามผู้บริหารว่าเป็นไปได้หรือไม่ ถ้าผู้ปกครองจะมาเยี่ยมชม โรงเรียน โดยไม่บอกล่วงหน้า ถ้าผู้ปกครองรับการปฏิเสธละก็ จงไปหาโรงเรียนอื่นเสีย และช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดที่จะไปเยี่ยมชมโรงเรียน คือ ไปตอนเช้า ๆ หรือในเวลาบ่าย

5. สังเกตดูปฏิกริยาของลูกก่อนที่ผู้ปกครองจะตัดสินใจเลือกโรงเรียน ให้ลูกผู้ปกครอง ควรจะพาลูกไปเยี่ยมโรงเรียนเสียก่อน และคอยสังเกต พฤติกรรมของเขา ถ้าโรงเรียนนี้เป็นที่พอใจของลูกในช่วงสัปดาห์แรกที่ผู้ปกครองพาลูกมาเข้าโรงเรียน ผู้ปกครองควรอยู่กับเขาสัก 2 – 3 ชั่วโมง เพื่อช่วยให้ลูกรู้สึกคุ้นเคยกับสถานที่ ถ้าลูกจะร้องไห้ตามพ่อ-แม่ บ้างก็เป็นเรื่องปกติ แต่ถ้าเขายังคงร้องไห้ไม่ยอมเลิกตลอด 2 สัปดาห์แรก และยังคงติดผู้ปกครอง ไม่ยอมห่างละก็ ผู้ปกครองควรเะใจว่ามันอาจจะมึอะไรผิดปกติก็ได้ ควรปรึกษากับครูของลูก และหากไม่ทราบปัญหาหรือคำชี้แจงแนะนำใดๆ ผู้ปกครองควรรีบพาลูกออกจากโรงเรียนนั้นเสีย อย่าปล่อยให้ลูกต้องตกอยู่ในภาวะที่ทำให้ไม่สบายใจต่อไป

6. ผู้ปกครองต้องมีเวลาเพียงพอ ในการหาโรงเรียนที่มีความเหมาะสมนั้นต้องการความอดทน อดกลั้น และมีความแน่วแน่โรงเรียนที่เรามองดูจากภายนอกแล้วหรูหรา ถูกต้องตามมาตรฐานที่สุด อาจจะไม่เหมาะสมสำหรับลูกเลย วิธีเดียวที่ผู้ปกครองจะเลือก โรงเรียนให้ลูก ถูกต้องเหมาะสมที่สุดสำหรับลูก คือ ผู้ปกครองต้องไปดูให้เห็นด้วยตนเอง

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลเพื่อพิจารณาเลือกทางปฏิบัติจากหลายทางเลือก โดยผู้ตัดสินใจประเมินค่าทางเลือกนั้นแล้วว่า เป็นทางเลือกที่ปฏิบัติแล้ว สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายได้มากที่สุด

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังต่อคุณภาพของโรงเรียนพบว่า มีการศึกษาในด้านคุณภาพโรงเรียนเอกชน โดยตรงน้อยมาก จึงนำเสนอให้เห็นภาพคุณภาพโรงเรียน พอจะประมวลได้ดังนี้

ณัฐนิชา นพคุณขจร (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังมากในด้าน 1) คุณภาพการจัดการเรียนการสอนในด้านคุณภาพนักเรียนมากที่สุด โดยคาดหวังให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน ด้านลักษณะนิสัยคาดหวังให้นักเรียนมีสุขภาพจิตดี เห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 2) คุณภาพการจัดการเรียนการสอนในด้านคุณภาพของครูมากที่สุด ได้แก่ มีการเตรียมพร้อมก่อนการสอน ครูมีการนำและกระตุ้นความสนใจก่อนสอน นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง และมีการประเมินผลตรงตามสภาพจริง 3) คุณภาพการบริหารจัดการคาดหวังให้โรงเรียนมีการจัดโครงสร้าง แผนภูมิการทำงานให้ผู้ปกครองเห็น ให้ครูสอนตามความสามารถของครู และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมวิพากษ์วิจารณ์โรงเรียน

วลัยพรรณ โรจนกิจ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กับผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 431 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครควบคุมคุณภาพ 9 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา 2) ยึดโรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ 3) ด้านการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ 4) ด้านการกระจายอำนาจทางการศึกษา 5) การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ 6) ด้านข้อมูลสารสนเทศ 7) ด้านมาตรฐานการศึกษา 8) ด้านธรรมเนียมหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 9) ด้านแผนปฏิบัติการประจำปี ส่วนใหญ่ดำเนินงานอยู่ระหว่าง 50.00 – 92.40 สำหรับปัญหาการควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัย ขาดบุคลากรที่มีความรู้ครอบคลุมภารกิจ การรายงานผลการปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง ขาดเทคโนโลยีจัดทำสารสนเทศ บุคลากรขาดความชัดเจนในภารกิจ ไม่ใช่ธรรมเนียมและแผนพัฒนาคุณภาพมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีหรือปฏิทินปฏิบัติงานไม่ได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

จุฬารัตน์ ประจงพงศ์พันธ์ (2546 : 116-118) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนของผู้ปกครองในระดับมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษา ด้านการบริหารโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการแสดงบทบาทของครู

ด้านการอำนวยความสะดวกและบริการ และด้านการรักษาความปลอดภัย รองลงมาในระดับมาก ได้แก่ ด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านทำเลที่ตั้งอาคารสถานที่ และจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน ปัจจัยที่มีอิทธิพลปานกลาง คือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา

นงลักษณ์ นิมนวล (2547 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีคุณภาพของสถาบันการศึกษาของบุตร : กรณีศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 120 คน เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังในระดับสูงในด้าน 1) ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน 2) การมีห้องสมุดที่ทันสมัยและได้มาตรฐาน มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกเมื่อเวลาไปติดต่อที่โรงเรียน 3) การติดตามผลนักเรียนที่เรียนต่ำ และมีการรายงานผลความก้าวหน้าเรื่องการเรียนอย่างสม่ำเสมอ 4) จัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และวินัย การมีความรับผิดชอบ 5) บุคลิกภาพและมารยาทของครูส่วนใหญ่ดี 6) โรงเรียนมีการแจ้งข่าวสารโดยใช้สื่อต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองทราบ 7) อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเป็นสัดส่วน ถูกสุขลักษณะ มีห้องปฏิบัติการและห้องเรียนเพียงพอทันสมัย

คำพอง เปลรินทร์ (2547 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและความคาดหวังต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างผู้บริการโรงเรียน 124 คน ครูผู้สอน 248 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา 372 คน รวม 744 คน โดยใช้กรอบมาตรฐานการศึกษามาเป็นกรอบในการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียน ประกอบด้วย มาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน จำนวน 112 ข้อ มาตรฐานด้านปัจจัย (ผู้บริหารและครู) จำนวน 22 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงในด้านคุณภาพโรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวในระดับมาก ความคาดหวังระหว่างสถานภาพผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียน ไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการเปรียบเทียบในด้านขนาดโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

สุสติ จงขวัญ (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณภาพของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 และ เขต 2 ในปีการศึกษา 2547 จำนวน 805 คน จาก 12 โรงเรียน เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นต่อคุณภาพโรงเรียนเอกชนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งต่างกัน อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน อาชีพต่างกัน มีบุตรหลานอยู่ในระดับชั้นต่างกัน และที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฉัฐพล ชุมวรฐายี (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพโรงเรียนการศึกษาระดับพื้นฐานตามทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การศึกษามี 3 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเริ่มจากการ

สังเคราะห์เอกสารและเก็บข้อมูลด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพจากภาคสนาม เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบต่างกรณีต่างพื้นที่จำนวน 4 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร 2 โรงเรียน และต่างจังหวัด 2 โรงเรียน พบว่ามีตัวแปรสำคัญ 11 ด้าน ประกอบด้วย ด้านนโยบาย ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านครู ด้านสื่อและอุปกรณ์การศึกษา ด้านวิธีสอน ด้านผู้บริหารโรงเรียน ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านการบริหาร ด้านผู้ปกครองและชุมชน และด้านนักเรียน ขึ้นทำสอง เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างและจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบคุณภาพโรงเรียน การศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจศึกษากับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 108 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 10 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบคุณภาพโรงเรียน นำมาวิเคราะห์พบว่ามี 8 องค์ประกอบคือ 1) ด้านสื่อ/อุปกรณ์การศึกษาและงบประมาณ 2) ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน 3) ด้านคุณลักษณะนักเรียน 4) ด้านเครือข่ายทางการศึกษาและการบริหารจัดการ 5) ด้านหลักสูตรสถานศึกษาและนโยบาย 6) ด้านวิธีสอน 7) ด้านคุณลักษณะครู และ 8) ด้านสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ ขึ้นตอนที่สาม เป็นการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้คุณภาพของโรงเรียนโดยนำองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์มาพัฒนาเป็นมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยวิธีการจัดสนทนากลุ่มประกอบด้วย 8 มาตรฐาน และ 65 ตัวบ่งชี้ คือ มาตรฐานที่ 1 สถานศึกษามีสื่อ/อุปกรณ์การศึกษาและงบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการ มาตรฐานที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 4 สถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาและมีการบริหารจัดการที่ดี มาตรฐานที่ 5 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานที่ 6 ครูมีความสามารถในการสอน มาตรฐานที่ 7 ครูมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่นสวยงามและอาคารสถานที่ที่มีความมั่นคงปลอดภัย

บรรดล สุขปิติ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร-ครู ที่มีต่อการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในเขตการศึกษา 1 เพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของความคิดเห็นของผู้บริหาร-ครู ที่มีต่อการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 1 เพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์และตัวชี้คุณภาพ (2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร-ครูที่มีต่อการตรวจสอบคุณภาพ ตามเกณฑ์และตัวชี้คุณภาพ (3 องค์ประกอบและ 7 ปัจจัย) ของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน คุณวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 1 จำนวน 20 โรงเรียน

ประกอบด้วย ผู้บริหารศึกษาจากประชากรทั้งหมด 20 คน ผู้ช่วยผู้บริหารเลือกแบบเจาะจง 80 คน รวม 100 คน และครู 165 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายจำแนกตามจังหวัด เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานเพื่อการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาจากคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพ และการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS 11.0 for Window สถิติที่ใช้ได้แก่ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การทดสอบความแตกต่างต่างใช้ค่าสถิติ (t-test) และทดสอบความแปรปรวน (ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานเพื่อการตรวจสอบคุณภาพของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ผู้บริหารและครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อการตรวจสอบคุณภาพต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในปัจจัยการจัดการ การบริหาร ส่วนผู้บริหารและครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกันและมีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อการตรวจสอบคุณภาพ ตามองค์ประกอบและปัจจัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เบล (Bell. 1979 : 2365-A) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การของโรงเรียน การเข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และตัวแปรทางสถานภาพของผู้ปกครองในโรงเรียน ประถมศึกษา พบว่า รายได้ และระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ต่อการบริหาร การศึกษาของโรงเรียน

คัลลาร์ด (Callard. 1979 : 563-A) ได้ศึกษาเรื่องผลของการเพิ่มความคาดหวังของบิดามารดาต่อความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน พบว่า ผู้บริหารที่มุ่งเพิ่มความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน จะต้องสร้างความเข้าใจกับบิดามารดา และต้องยอมรับว่าความคาดหวังของบิดามารดาต่อความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียนสัมพันธ์กับการเพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนจะมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของนักเรียนอย่างยิ่ง

เอเวอร์ฮาร์ด และมอริส (Everard & Morris. 1985 : 3) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร ที่มีประสิทธิผลว่า ผู้บริหารต้องสามารถบริหารภายในด้านต่าง ๆ คือ บริหารคน เช่น บริหารความขัดแย้ง การพัฒนาบุคลากร การบริหารองค์การ และการบริหารการเปลี่ยนแปลง

สมิธ (Smith. 1991 : 228-A) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณลักษณะของระบบโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในมลรัฐจอร์เจีย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน คือ การวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ การจัดบรรยากาศทางวิชาการและการมีผู้นำที่เข้มแข็ง ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า การตั้งความหวังไว้สูง ๆ และความร่วมมือช่วยเหลือกันมีความสัมพันธ์ทางลบกับประสิทธิภาพของโรงเรียน

จอยซ์ (Joyce. 1992 : 119) ได้วิจัยหาเหตุผลของผู้ปกครองที่เลือกโรงเรียน ชั้นประถมศึกษา ของรัฐระหว่าง 2 รัฐ โดยกลุ่มผู้ปกครอง 2 กลุ่มของโรงเรียนแอสตันบีนวินเลส อยู่ในรัฐโอไฮโอและ เซนบอร์นอยู่ในรัฐแมนิสโซต้า เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ผู้ปกครองเลือกให้ บุตรหลาน เข้าเรียนสรุปความเห็นในการเลือกโรงเรียนที่เหมือนกันมาก 8 ด้าน คือ ด้านคุณภาพของครู ด้าน ระเบียบของโรงเรียน ด้านวินัยของโรงเรียน ด้านหลักสูตรพิเศษ ด้านจริยธรรมของครู ด้านการประเมิน ความสามารถของครู ด้านความรับผิดชอบของโรงเรียน และด้านการมี แนวการสอนหลากหลาย

แซมมอน (Sammons. 1995 : 39) ได้ทำการศึกษาคูณลักษณะหลักของโรงเรียนที่มี ประสิทธิภาพโดยได้ศึกษาในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลทั้งในระดับประถม และมัธยมในประเทศ อังกฤษ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล ได้แก่ ภาวะผู้นำ เป้าหมายร่วมกันสอนและ เรียนอย่างตั้งใจ มีความคาดหวังสูง เป็นต้น

ทาวน์เซนด์ (Townsend. 1997 : 311) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลทางการศึกษาในเมืองเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย และในรัฐ 7 รัฐ ของ สหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และ นักเรียน เชื่อว่าสิ่งสำคัญที่ทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ คือ บุคลากรมีคุณภาพ มีจุดมุ่งหมาย ของโรงเรียนที่ชัดเจน มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการ และผู้บริหารโรงเรียนมีความเป็นผู้นำ โรงเรียน มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีบรรยากาศที่ดีในการเรียน

วิลมัส (Williams. 1997 : 1-4) ได้ศึกษาเรื่องทางเลือกของผู้ปกครองและนโยบายการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองน้อยกว่า 90% ที่ไม่ได้วางแผนในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้กับบุตรหลาน โดย ผู้ปกครองนักเรียนเลือกโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพความรู้ความสามารถ ของนักเรียน ตลอดจนสภาพสังคมเป็นประการสำคัญ

คาโรไลน์ (Caroline. 1998 : 115-A) ได้ศึกษาถึงรูปแบบการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง ชาวอเมริกัน พบว่า รูปแบบการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง โดยทำความเข้าใจ ความสัมพันธ์ ระหว่างการเลือกโรงเรียนกับองค์ประกอบในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มนักเรียน (จำแนก ตามความสามารถรายได้ เชื้อชาติ และความพอใจของผู้ปกครอง) ประสิทธิภาพของโรงเรียน เงินเดือนและการรวมตัวของครู บทบาทของผู้ปกครองใน โรงเรียน โดยเหตุผลที่ผู้ปกครองชาวอเมริกัน ส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนเอกชน เนื่องจาก โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่จัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สูงกว่าโรงเรียนของรัฐจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ในเรื่อง ความคาดหวัง ของผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอนมีความต้องการให้นักเรียนมีความรู้ สามารถอ่าน คิดคำนวณได้ สอน ครบตามหลักสูตร นักเรียนมีความคิดริเริ่ม มีความรับผิดชอบ ด้านครูมี ความต้องการให้มีครูที่มี คุณวุฒิทางการศึกษาเชี่ยวชาญในสาขาที่สอนมีครูพิเศษสอนดนตรี ศิลปะครูมีคุณธรรม รักและ เอาใจใส่เด็ก ด้านสถานที่ต้องการให้มีห้องสมุด ห้องประกอบ ห้องเรียนเพียงพอ มีที่พักผ่อนสถานที่

สะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบสวยงาม ด้านระเบียบวินัย ต้องการให้ นักเรียนมีระเบียบการแต่งกาย ร่างกายสะอาด ต้องการให้มีบริการและสวัสดิการสำหรับนักเรียน ด้านประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์ กับชุมชนต้องการให้มีการจัดการเกี่ยวกับนักเรียนและ งานกิจกรรมกับชุมชนเพื่อเสริมสร้าง ความสัมพันธ์อันดี นอกจากนี้ยังต้องการให้ผู้บริหาร มีความเป็นผู้นำ บริหารงานอย่างมีระบบ โรงเรียนมีชื่อเสียงมีการแข่งขันสูงในด้านต่างๆ ซึ่งความคิดเห็นของผู้ปกครองเหล่านี้เป็นประโยชน์ ต่อการจัดการศึกษาของรัฐและเอกชน ที่ผู้ปกครองพึงพอใจและเป็นปัจจัยในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน

นีย์ (Ney. 1996 : Abstract) ทำการวิจัยเรื่องผลของขนาดโรงเรียน และประเภทของ ห้องเรียน ที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนประถมศึกษา มลรัฐเทนเนสซี ผลการวิจัย พบว่า ขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และห้องเรียน ขนาดเล็กทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในห้องเรียนขนาดใหญ่ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการอ่านมีความสัมพันธ์กับห้องเรียนขนาดเล็ก และยังสัมพันธ์กับวิชา คณิตศาสตร์ในระดับมากที่สุดด้วย

ชิปป์ (Shipe. 1998 : 46) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพโดยรวมในโรงเรียน โดยใช้วิจัยเชิงคุณภาพ ในลักษณะการศึกษาเป็นรายกรณี ผลงานวิจัยสรุปว่า การจัดการคุณภาพโดยรวม จะเกี่ยวข้องกับการวางแผนกลยุทธ์ การสนับสนุนจากผู้บริหารที่เข้มแข็ง การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ การปรับปรุงการสื่อสาร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การจัด สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม การใช้กรอบรวมในการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะจะ สอดคล้องกับการใช้ทฤษฎีแรงจูงใจในการบริหารงาน

ฮินส์และปาร์ค (Hinds & Park. 2000 : Abstract) ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการของ ผู้ปกครองนักเรียนในประเทศสกอตแลนด์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือก โรงเรียนสำหรับบุตรของตน ได้แก่ อาคารสถานที่ ความปลอดภัย สถานที่เล่น และความมี ชื่อเสียงของโรงเรียน และรายได้ของผู้ปกครองนักเรียนมีความสัมพันธ์ต่อการเลือกโรงเรียน

จากการศึกษารายงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า สภาพและความคาดหวัง ต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนสามารถพิจารณาได้จากความคิดเห็นของครูและ ผู้ปกครอง เพื่อได้ข้อมูลในสภาพปัจจุบันของโรงเรียน และความคาดหวังต่อคุณภาพจัดการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาให้มี คุณภาพต่อไป